

Српско археолошко друштво

Музеј Крајине Неготин

СРПСКО АРХЕОЛОШКО ДРУШТВО

XLII СКУПШТИНА И ГОДИШЊИ СКУП

Неготин, 30. мај – 1. јун 2019. године

Програм, извештаји и апстракти

Организациони одбор скупа

Владимир Величковић, председник општине Неготин

Татјана Панић, члан општинског већа за културу, информисање и туризам

Ивица Трајковић, директор, Музеј Крајине

Гордан Јањић, Музеј Крајине

мр Војислав Ђорђевић, секретар Српског археолошког друштва

др Адам Н. Црнобрња, председник Српског археолошког друштва

др Војислав Филиповић, потпредседник Српског археолошког друштва

Научни одбор скупа

prof. dr Arthur Bankoff, Brooklyn College, New York (USA)

проф. др Душан Михаиловић, Филозофски факултет, Универзитет у Београду

др Адам Н. Црнобрња, Народни музеј у Београду

doc. dr Martina Blečić Kavur, Univerza na Primorskem, Fakulteta za humanistične študije, Koper (SLO)

prof. dr Boris Kavur, Univerza na Primorskem, Fakulteta za humanistične študije, Koper (SLO)

др Иван Семьян, Южно - Уральский государственный университет, Челябинск (РУС)

др Војислав Филиповић, Археолошки институт, Београд

доц. др Дејан Радичевић, Филозофски факултет, Универзитет у Београду

др Драган Милановић, Археолошки институт, Београд

др Наташа Миладиновић-Радмиловић, Археолошки институт, Београд

др Селена Витезовић, Археолошки институт, Београд

др Јелена Булатовић, Лабораторија за биоархеологију, Филозофски факултет, Београд

др Надежда Гавриловић Витас, Археолошки институт, Београд

Приредили: Адам Црнобрња и Војислав Филиповић

Издавач: Српско археолошко друштво, Београд и Музеј Крајине Неготин

За издавача: Адам Црнобрња и Ивица Трајковић

Штампа: Studio M, Beograd

Тираж: 200

Бесплатан примерак

ISBN 978-86-80094-09-0

XLII скупштина и годишњи скуп Српског археолошког друштва финансиран је средствима Министарства културе и информисања и Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије

данашње Србије. Досадашња истраживања показала су да је домаће говече водећа врста у већини фаунистичких збирки из римског периода, као и да се на римским налазиштима по правилу јављају остаци унапређених раса економски најзначајнијих животиња. Мали удео остатака дивљих животиња указује на мањи значај лова у односу на период пре римских освајања, што се доводи у везу са унапређењем сточарства, као и са променама различитих друштвених и културних образаца. Нова археозоолошка истраживања на римским налазиштима у Србији омогућила су да се отворе нова истраживачка питања, која се односе на производњу намирница животињског порекла, снабдевање римских градова и војске животињама и храном, на набавку дивљих звери за спектакле, и др. У раду ће се дискутовати о археозоолошким подацима из фаунистичких збирки у Србији, које су датоване у време од почетка 1. до краја 4. века, са акцентом на разлике у уделу економски најзначајнијих домаћих животиња (говечета, свиња, оваца и коза) и ловних врста, као и о биометријским подацима и старосним структурама ових животиња, како би се, уз основне специфичности, указало и на регионалне и дијахроне разлике, као и разлике у лову и узгоју домаћих животиња на различитим типовима налазишта из римског периода.

Димитрије Марковић, Лабораторија за Биоархеологију, Одељење за археологију, Филозофски факултет, Београд

ПОТЕНЦИЈАЛ УЗГОЈА КОЊА У ОКОЛИНИ ВИМИНАЦИЈУМА

Присуство римске легије у Виминацијуму подразумевало је и постојање коњичке јединице у њиховом склопу, док се низводно од овог војног логора налазио и велики број утврђења у којима су, поред пешадије, били смештени и помоћни коњички одреди (*alae*). Нема доказа да су еквиди за потребе војске добављани из већих центара, већ се претпоставља да су они махом куповани или узимани путем пореза из локалних узгајивачница. Писани извори сугеришу да је долина Велике Мораве била погодна за узгој ових животиња, а на једном папирусу са почетка Трајанове владавине налази се запис који шаље кохорту *I Hispanorum* у Маргум, утврђење на ушћу Велике Мораве у Дунав, ради набавке коња. Маргум се налази у непосредној близини Виминацијума, на веома сличном терену, а управо терен представља главни предуслов

за ову врсту специјализације. Наиме, најпогоднији начин за узгој већег броја коња јесте целогодишњи систем испаше на плавним подручјима са ниском травом, што су одлике уочљиве на простору испод речне терасе на којој леже виминацијумски град и војни логор – тј. на локалитету Рит, чији назив и означава мочварно подручје. На овом простору се почетком III века, дуж обе стране претпостављених путних праваца ка Ледерати, развило стамбено-економско предграђе које се систематски истражује од 2011. године. Анализа археозоолошког материјала са овог локалитета показала је да еквиди чине укупно другу најбројнију животињску врсту, са значајно већим процентуалним уделом него што је карактеристично за веће урбане центре широм Царства. Ова чињеница, као и географске одлике и постојање потребе за коњима, како у војне, тако и у цивилне сврхе, послужиле за покретање питања о потенцијалу узгоја коња на речним терасама између Виминацијума на југу и Дунава на северу.

Henriette Baron, Römisch-Germanisches Zentralmuseum, Mainz (Germany)
Nemanja Marković, Institute of Archaeology, Belgrade (Serbia)

FISH CONSUMPTION AND TRADE IN EARLY BYZANTINE CARIČIN GRAD (JUSTINIANA PRIMA)

The remains of the city known as Caričin Grad are generally identified as Iustiniana prima. The site is located in southern Serbia, on the eastern slopes of Mountain Radan, about 30 km southwest of the town of Leskovac. The Byzantine emperor Justinian I (527-565 AD) had founded this city close to his birthplace in the years after 530 AD. He intended it to be the administrative and episcopal center of the province of Illyricum, but the city existed only for about 80 years. It declined in the early decades of the 7th century, and it was never again resettled. Hence, the excavations offer undisturbed and well-dated insights into a small 6th/7th century city in an unusual setting: far off the former settlement hotspot on the Danube or other navigable streams and larger roads, on a fortified and dry plateau, in a mountainous area.

Recent excavations at Caričin Grad yielded a small fish bone material consisting of about 250 bones, partially hand-collected, partially retrieved by sieve. These give evidence of fish consumption in the city and economic branches related to fish. Like other fish bone assemblages in the Balkan provinces, this assemblage consists almost exclusively of freshwater fish. But the species spectrum point to an importation of fish from the Danube: Large sturgeons were probably caught in the Danube and brought to Caričin Grad,